

СТРАТЕГІЇ ПЕРЕКЛАДУ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕЗІЇ

Наталія Пасічник

кандидат філологічних наук, доцент

доцент кафедри теорії і практики перекладу

Тернопільський національний педагогічний університет імені

Володимира Гнатюка

м. Тернопіль, Україна

Переклад художньої літератури відіграє значну роль і є невід'ємною частиною культурної освіти та становлення людини. Без ознайомлення з провідними зразками сучасного англomовного красного письменства неможлива повноцінна фахова підготовка перекладача, адже художній переклад визначає сучасний книжковий ринок, сприяє просуванню вітчизняної та зарубіжної літератури у світі та в Україні [1, с. 3]. Важливим також є переклад найкращих зразків української поезії англійською мовою для репрезентації в світі вітчизняної культури та літератури зокрема.

Метою цієї статті є аналіз авторського перекладу вірша «Зимові дерева» видатного українського поета Василя Стуса англійською мовою.

Варто відзначити, що «Переклад починається зі суперництва: перекладача й автора, двох перекладачів, однієї перекладацької школи з іншою. Переклад живиться суперництвом і від нього ж гине. Перекладач натомість залишається живим» [2, с. 24]. Зазначений нюанс часто є основним під час роботи над поетичними перекладами, оскільки перекладачі поезії нерідко є поетами самі.

У процесі перекладу зазначеного тексту перед перекладачем передусім постало завдання зберегти ритмічний малюнок вірша, а також більшість художніх засобів. Розглянемо оригінал:

Василь Стус «Зимові дерева»

Куріють вигаслі багаття,
собаки виють до зірок,
а в річці місяць, мов латаття,
доріс до повні і розмок.

І в ртутній спеці фіолету
він невимовно довго чез,
лишившись тільки для прикмети,
як цятка сяєва небес.

Самотність аркою провисла
над райські кущі в пригри снів.
Шукай по них щасливі числа,
так, як раніше ти умів:

той день, як від земної тверді
найперше сонце відійшло,
і той, що мітить знаком смерті
ще нерозгадане число.

А ти іще посередині,
ще посередині твоє.
Отож, радій вечірній днині,
допоки в ребра серце б'є.
IX. 1967 [1, с. 10].

Як бачимо, в оригінальному українському тексті присутня низка метафор, англійський переклад яких викликає труднощі, зокрема: *ртутній спеці фіолету*, *цятка сяєва небес*. Також варто звернути увагу на таку рідковживану словоформу як *чез*, яку через неможливість підбору рівнозначного еквівалента перекладено нормативним дієсловом *disappeared*.

Vasyl Stus “Winter trees”

There is a smoke on fires - really,
And dogs at stars are howling yet.
And Moon in river like a lily
Has grown to full and turned to wet.

In mercury and violet swelter
It disappeared for so long.
And like a spot in clouds melted

Just for a sign and so on.

The loneliness like arch above me
And bushes raised in Paradise .
Look for your fortune and for carma
That have been vanished in your eyes.

The day when from the Earth firmament
The morning sun had come away.
And day that makes the truly statement
About future deathful way.

But you are only in the middle
And yours is in this place as well.
So listen to your soul's fiddle
Till heart in ribs beats like a bell.

(Переклад Наталії Пасічник) [1, с. 10].

Розглянемо наведений англійський переклад. У першій строфі образ диму, презентований дієсловом *куріють*, замінений іменником *smoke*. Більшість образів збережено, окрім тих, якими довелося пожертвувати заради дотримання авторського ритму. Наприклад, *лишившись тільки для прикмети, як цятка сяєва небес* перекладено як *And like a spot in clouds melted Just for a sign and so on*. *Омож, радій вечірній днині, допоки в ребра серце б'є* перекладено як *So listen to your soul's fiddle Till heart in ribs beats like a bell*. В англійському перекладі з'являються образи *скринка душі* та *дзвін*, які відсутні в оригіналі, проте в цілому вони не випадають із загальної поетичної картини вірша «Зимові дерева».

Зробимо висновок, що такі авторські перекладацькі вкраплення можуть бути виправдані, якщо завдяки їм вдається зберегти ритмомелодику поетичного тексту, що є особливо важливим для силабо-тонічної поезії як найвищої форми поетичного письма.

Список використаних джерел

1. Особливості художнього перекладу : навчально-методичний посібник для студентів 2 року навчання факультету іноземних мов освітньої програми «Англійсько-український переклад» / Уклад. Пасічник Н. І., Загородня Л. З.,

Косенко А. В., Беженар І. В., Жорняк Н. Є., Федоришин О. І. Тернопіль : ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2023. 82 с.

2. Пасічник Наталія. Артикалі : збірка есеїв. Тернопіль: Видавництво «Джура», 2015. 76 с.

LA DIMENSION PRAGMATIQUE DANS LA TRADUCTION DES ACTES PUBLICS

Ірина Римяк

*асистент кафедри французької та іспанської філологій
Львівський національний університет імені Івана Франка
м. Львів, Україна*

La traduction de documents officiels, juridiques, administratifs ou judiciaires, relève d'un exercice hautement spécialisé, étant à la croisée du langage, du droit et de la culture. Contrairement à d'autres textes, les actes publics n'ont pas pour unique fonction de transmettre l'information, ils produisent également des effets juridiques concrets. Ils réalisent ce que les philosophes du langage nomment des actes illocutoires, selon la terminologie de John L. Austin [1, p. 94]. John R. Searle, quant à lui, approfondit cette perspective en soulignant que chaque énoncé institutionnel repose sur des règles sociales et contextuelles qui permettent sa reconnaissance comme un acte [3, p. 3]. Dans ce contexte, la traduction certifiée implique une responsabilité accrue, puisque la version traduite acquiert elle-même une valeur juridique équivalente et doit être conforme à la fois aux normes de la langue cible et aux attentes des institutions destinataires.

Mais au-delà de l'énoncé et de son intention, la dimension perlocutoire, c'est-à-dire l'effet produit sur le récepteur, est essentielle dans la traduction des actes officiels. Car si l'objectif du client est de présenter un document reconnu par l'administration étrangère, celui du traducteur est pragmatique. Ce dernier vise à garantir que le destinataire final, étant souvent un agent administratif d'un autre pays, comprenne sans ambiguïté le contenu du texte dans la langue cible. Or, ce destinataire ne connaît pas forcément les particularités du système juridique ou administratif du pays d'origine d'un document. Ainsi, la traduction est tenue non seulement de transposer des formes, mais aussi d'anticiper les effets de réception et d'interprétation.